

AZ ARADI TIZENHÁROM

Bálint Miklós Bendegúz

elbeszélő költeménye

**„Lángoló Nagy Lázunk Törte Le Derékban
Ausztria Schwechatnál, Vérrel Kisérve Pörünk
Knezictől - Damjanichig”**

(Gyulai Bálint Tibor)

Lázár Vilmos

*Ferdinánd császári és királyi 1. huszárezredében hadnagy
A 39. honvédsászlóaljnál főhadnagy, ezredes*

*Nagybecskerek, 1817. október 24. – Arad, 1849. október 6.
Élt: 31 évet*

*Örmény vér van ereiben,
tűz lobog a szemeiben.
Hol Ararát fénye ragyog,
ott tiszták a gondolatok.*

*A családja vagyontalan,
ám boldog, mert nem hontalan!
Van Hazája, s eledele,
szerény, tisztos jövedelme.*

*Itt él köztünk ősi Honban,
örökletes fájdalomban.
Nemesek közt is nemesebb,
hisz lelkisége becsesebb.*

*Alig tizenhat és szolgál,
a gond előtt meg nem hátrál.
Helye gyalog, s huszárezred,
mely a pályáján a kezdet.*

*Szerelmes egy özvegy hölgybe,
csinos, művelt bárónőbe.
Kivel a vonzalom közös,
szenvédélyesen ösztönös.*

*Lázár is szép, derék férfi,
'ki a testét, s lelkét képzí.
Izomzata csodálatos,
minden részén ép, s arányos.*

*A tartása, mint a szálfa,
vágyakoznak sokan rája!
Ő másoknak foghatatlan,
a szerelme oszthatatlan.*

*Tekintete nyugodt, szerény,
jól megfontolt magyar legény.
Bátran tekinthet előre,
biztosítva a jövője!*

*Leszerel, és nemsokára
vonul nője birtokára.
Jó kedvére gazdálkodik,
szorgalommal gyarapodik..*

*A vasútnál munkát vállal,
szembenéz új kihívással.
S épül Szolnok – Pest - Vác vonal,
síklik az életszínvonal!*

*Hamarosan főpénztárnok,
s rendeződnek polgárálmok.
Első helyen van a család,
ám a béke hamis, csalárd!*

*Bajban van az Édes Haza,
s támad ellenségnek hada!
Főhadnagy lesz a seregben,
készültség az ezredekben!*

*Utászkarba átléptetik,
szaktudását elismerik.
Kivitelezést is tervez,
Győrben, s Pesten épít, szervez.*

*Répásyval együtt szolgál,
Tisza védvonalán helytáll.
Seregtesteket irányít,
szaktudásával bizonyít.*

*Zemplén, Ung, Bereg, Ugocsa,
Ő e megyék parancsnoka.
Itt készül a hadianyag,
mert kéznél van sok nyersanyag.*

*Veszélyben a hadmegyéje,
s Jozef Barco ellenébe'
Munkács felé egyre jönnek,
s honvédseregünkre törnek.*

*Lázár rögtön visszaveri,
s a védelmet erősíti.
Itt is, ott is segédkezik,
s harci kedvtől tüzesedik.*

*Védi északon a határt,
Dukla hágót őriz, s lezár.
Mégis betör ott az orosz,
s Lázár támadást viszonz.*

*A fiatal törzstiszt bátor,
élteti a harci mámor.
Vitézségben jeleskedik,
nem érdekből helyezkedik!*

*Azt mondja a környezete,
nehéz az Ő természete.
Hisz rendkívül határozott,
cselekvése szabályozott.*

*Ami szívéen, az a száján,
nem búj' szoknya mögé gyáván.
Az érvei ésszerűek,
és sokaknál népszerűek.*

*Jön a cártól segedelem,
mely számunkra veszedelem!
Guba a gubához hajol,
s mind a kettő minket rabol!*

*Erősítsd a Kárpátokat!
Védjed meg az átjárókat!
Ez mára a napiparancs,
menetkészen minden bakancs.*

*Dembinski a főparancsnok,
tőle jönnek a parancsok.
S Eperjesen áll a központ,
van kapkodás, s ezernyi gond!*

*Lázár Bártfára megy gyorsan,
erősítés kell balsorsban.
Hisz' Paszkevics vadul támad,
hada túlerővel árad.*

*Jó szabolcsi önkéntesek,
és az első vadászezred,
Lófalú és Bártfa között,
az oroszral megütközött.*

*Súlyos veszteségek árán,
enyhül a had szorításán.
Az orosz most visszavonul,
s más irányból támad, s nyomul.*

*Túlereje már tízszeres,
ömlik a fekete leves!
Lázár hada fordul vissza,
s inkább Tisza vizét issza.*

*Negyvenkilenc nyár közepe,
testet éget a nap heve.
Folyik haditaktikázás,
alvás helyett szundikálás.*

*Fő cél most az időnyerés,
s a jó helyzetértékelés!
Az ellenség fárasztása,
helyes döntés választása.*

*Változatos ez a pálya,
jelölve új hadosztálya.
Benne harcedzett katonák,
vannak köztük jó cimborák.*

*Kap és váraljai sáncnál,
jobban teljesít a vártnál.
Mégfutamítja az orosz,
hadizsákmányt néha oroz.*

*Július tizenegy' napján,
előrelép tisztos rangján.
Alezredes lesz a sorban,
és Szolnokra küldik nyomban.*

*Kitör a kolerajárvány,
s nem fut onnan el Ő gyávn.
A kór hamar betegíti,
s erős testét leteríti.*

*Kramolin Hugó orvosa,
s mellette a hű asszonya.
S pár nap alatt talpra ugrik,
örökmozgó, sosem nyugszik!*

*Szeged várost kiürítik,
s a haderőt délre teszik.
S újszegedi hídállásnál,
részt vesz a vad mészárlásnál.*

*A fővezér Dembinski lesz,
s minden terhet Lázárra tesz.
Aznap Haynau már támad,
a magyar had küzd és fárad.*

*Lázár hadosztálya szilárd,
ellentámadással kivár.
Ám a veszteségek nagyok,
számozva a harci napok!*

*A had száma zsugorodik,
s harmadára fogyatkozik.
Ezeröttszáz ember talpon,
közeleg az őszi alkony!*

*S jó a temesvári csata,
nagy a füstje és robaja.
Sok a kiképzetlen egyén,
sötétség ül a föld egén!*

*Tizedike, haditanács.
Eltűnt asztralról a kalács!
Rékás felé van még járat,
ömlik a könny, és a bánat.*

*Guyon Richard tanácsot kér,
Lázár szava aranyat ér.
Minden esélyt megfontolnak,
latolgatnak, átgondolnak.*

*Augusztus hó tizenhárom,
főszeregünk nincs már gáton!
Világosnál minden veszett,
a magyar ügy kiszenvedett.*

*A kormány sincs már a helyén,
csak kéznyoma a tengelyén.
S a kormányzó távozóban,
szerencsénk leáldozóban.*

*Menekül az, 'ki teheti,
s 'ki életét megmentheti.
Ám Lázár még fegyelmet tart,
elkerülvén a zűrzavart.*

*Igazságos, gondoskodó,
tisztá fejjel gondolkodó.
S elmegy Lugos városába,
fegyvercsörték zshivájába.*

*Onnan útja Karánsebes,
amely irány nyílegyenes.
Szákul a végállomása,
'hol halványul csillogása.*

*S majd kétezer főnyi ember,
végleg leteszi a fegyvert
a császári hadak előtt,
nyárutóján, egy délelőtt.*

*Lázár kezében még fegyver,
s Bemtől előléptetést nyer.
Ezredessé kinevezi,
s jó reményét kifejezi.*

*Nincsen, aki jóváhagyja,
menekül apraja, s nagyja!
Feloszlott az országgyűlés,
sporttá vált a magyar űzés.*

*Az ítélet rendeltetett,
mely előre megszületett.
A hatalom bosszúálló,
kíméletlen, vért zabáló.*

*Hadtestparancsnokra halál!
Repül golyó, s szíven talál.
A kivégző érzéketlen.
s eldől a test élettelen.*